

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

2. *externam seductionem*, quam Diabolus procurat, quæ fit

1. *peccata colorando*. Hinc est, ut quemadmodum Sebul, umbras montium pro viris habebat: Jud. 9. v. 36. ita nos ob innatam cæcitatem umbram pro veritate, & maxima crimina pro virtutibus reputemus, & malum manuum nostrarum dicamus bonum, Mich. 7. v. 3.

2. *maxima extenuando*. Sicut Pharisei præcepta Dei in majora & minora diviserant, Matth. 5. v. 19.

Sic multi sunt, qui scortationem tantummodò pro ludo, & oblectamento juventutis reputent, ut ille apud Comicum ait: *Num flagitium putas adolescentem scortari*, cum tamen nullus fornicator & immundus partem habeat in regno Dei & Christi, Eph. 5. vers. 5.

Sic multi inter ebrietatem & ebriositatem, ut inter infernum & purgatorium discrimen statuunt.

Sed *minuta etiam peccata, si negligantur, occidunt*, Augustino dicente.

Cùm Lothus Sodomiis egressus esset, existimabat, se planè in vado esse: sed in hac securitate circumventus est à Dæmone, ut incestum cum filiabus suis commiserit, Gen. 19. 33. Sic nos in securitate degentes, eò faciliùs à satana sedueimur. Propterea observemus illud Salomonis: *Beatus, qui semper est pavidus, at qui indurat cor suum, conuertet in malum*. Prov. 28. v. 14.

3. *Continuationem sollicitando*. Ubi anguis cum capite pertransit, faciliè totum corpus sequitur: Sic si Diabolo in minimis obsequimur, ab iniquitate ad iniquitatem nos trahit, Rom. 6. v. 19. tandem in barathrù infernale præcipitat, Apoc. 21. v. 8.

Hoc si justà animi lance perpendimus,

nos quoq; cum Bartimæo oculis captos esse, deprehendemus, at non oculis corporis, sed mentis, non percipientes ea, quæ sunt Spiritûs Dei, 1. Cor. 2. v. 24. Ideò assidue oremus cum Davide: *Revela Domine oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua*, Pl. 119. v. 18. is enim illuminatos oculos cordis nostri dare potest, Eph. 1. 18. & corda nostra aperire, ut Lydiæ cor, Act. 16. 14. ut attendamus verbo Prophetico, 2. Pet. 1. 9. & indies crescamus in cognitione Dei, Col. 1. v. 11. usq; dum ad perfectionem adspiremus per speciem non per fidem ambulantes, 2. Cor. 5. v. 7. coram Domino in terra vivorum, Pl. 116. v. 9.

De Secundo.

Pergemus nunc ad alterâ partem, *revelatam*, sive *notitiam Christi* contemplaturi. Hic nobis in hoc Evangelio proponitur

1. *Tanquam agnus immolandus*. Ecce inquit Servator, ascendimus Hierosolyman, & consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per Prophetas, de filio hominis.

In V. T. Judæi varia sacrificia habuerunt, quorum tamen nullum peccata expiare potuit, sed typi duntaxat fuerunt, Christi immolandi, qui unâ oblatione confirmavit in sempiternum eos, qui sanctificantur, Hebr. 10. v. 14.

Hoc summum opus inchoavit in hoc Evangelio, ubi cum Apostolis Hierosolyman ascendit, haud ignarus, quid ibidem sibi obventurum sit. Et qui nesciret? Ipse siquidem consilio divino de redemptione generis humani interfuit, Act. 4. v. 27. 28. Propterea ait: *Ecce venio*, Psalm. 40. v. 9.

Ex hoc amorem ejus ardentissimum erga nos cognoscere possumus, de quo Bernhard.

O De-

O Domine Iesu, quid tibi est? Mori nos debui-
mus, & tu solvis? Nos peccavimus, & tu luis?
Opus sine exemplo! gratia sine merito! cha-
ritas sine modo!

Firmam hinc in cruce consolationem
capere possumus. Quod si enim servator
noster adeo prompte ascendit Hierosoly-
mam peccata nostra expiatum: quidni no-
bis in cruce auxiliarem manum ferret? Ibi
mortem subire tenebatur. Ast hic unico
verbo nobis opitulari valet. Matth. 8. v. 8.
Propterea apud ipsum solum consilium & o-
pem quæramus, ipse ex amore pro nobis
mortuus: amor ejus erga nos, emortuus
non est, sed miseretur timentium se, ut pa-
ter filiorum, Ps. 103, 3. Hinc recte Ecclesia:

Et homo Homo ille detestabilis, *est anathema*
Et in Remotus à salute: *caternu fil,*
umana In carne cui solaminis *qui solatio*
Et non Spes non Dei virtute: *divina gratia*
salutis Qui namque numen alterum *in divinum*
Hunc dæmonis mox orphanum, *ni agnita vis*

Der Mensch ist gottlos und verflucht!
Sein Heyl ist auch noch ferne!
Der Trost bey einem Menschen sucht!
Und nicht bey Gott dem Herren.
Dann wer ihm wil ein ander Ziel!
Ohn diesen Tröster stecken!
Den mag gar bald des Teufels Gewalt
Mit seiner List erschrecken.

Imprimis respicienda hic est dignitas per-
sonæ, quæ non merus homo, sed Deus o-
mnipotens est, ut vaticinio de passione, &
curatione Bartimæi comprobatur.

Equidem Deus antehac per Angelos &
homines multa heroica facta patravit. De
Angelis vide Exod. 12. v. 29. 2. Sam. 24. 15.
2. Reg. 19. 35.

Heroes hominum fuerunt, David, 1. Sam
17, 50. Gideon, Jud. 7, 12. Simson, Jud. 15, 15.

Sed redemptionem generis humani neq;
Angelorum neque hominum quispiam ex-
antlare potuit. Sed talis hic requisitus est,
qui in unitate personæ Deus & homo esset.
Deus qui posset, & homo, qui deberet, ut Ans-
helmus loquitur. Hinc de Judæis dicitur,
quod Dominum gloriæ crucifixerint, 1.
Cor. 2, 8. & principem vitæ occiderint, Act.
3, 15. attamen non juxta divinitatem, sed
humanitatem, passus enim Christus quiescen-
te verbo, ut Irenæus loquitur: *Divinitas e-
rat in dolente, sed non in dolore: passus est in u-
nitate personæ, non in proprietate naturæ*, ut
Leo ait. Hinc Petrus: Christus passus est
carne, 1. c. 3, 18. confer, Col. 1. 22.

Quia igitur tanta persona pro nobis pas-
& mortua est, plenissimam habemus ex-
piationem peccatorum, & dicere possumus:
Sanguis Jesu Christi, filii Dei emundat nos
ab omni peccato, 1. Joh. 1, 7.

Tanquam Dominus adorandus. De
cæco enim Bartimæo audimus, quod cla-
met: Jesu, filii David, miserere mei! Atqui
Christus filius Davidis est juxta humanam
naturam, ergo hinc sequitur, quod eum se-
cundum humanam naturam adoraverit, &
secundum eandem à nobis quoque adorari
debeat. Non quidem ex, & per se: sicuti e-
nim non per se subsistit, sic nec per se ado-
randa est, sed propter personam, in quam
humana natura per unionem personalem
assumpta est. Vide D. n. 7. v. 13. Phil. 2, 9. Eo
quoque decretum Synodi Ephesinæ con-
tra Nestorium habitæ collineat: *Si quis di-
ceret, assumptum hominem coadorandum Deo
verbo, ac non potius una adoratione veneretur
immanuelem, unamque glorificationem ei*

dependit, secundum quod verbum caro factum est, anathema sit.

Hæc nostra quoque mens est, quicquid alii diversi sentiant, videbunt illi aliquando, in quæ pupugerint, Zach 12, 10. Christus enim recte agnoscendus est, si salvari per eum velimus. Quia enim caro ejus caro vivifica, Joh. 6. v. 51. & sanguis ejus emundat nos à peccato, 1. Joh. 1. v. 7. Humanam sanè in Christo naturam, divinæ virtutis, majestatis, & gloriæ participem factam, necesse est, secus enim divina hæc idiomata de ea efferrè non possent. Propterea quoque totum Christum, ut *θεὸν ὁμολοῦν* una adoratione invocamus, qui exploratum habemus, sicut in diebus carnis solo contactu multos curavit: sic multo magis eum suspiria nostra exauditurum, postquam ad dexteram Dei erectus est, Eph. 1. v. 20. Ut enim pater ejus operatur, sic & ipse operatur, Joh. 5. v. 17. & operatur salutem in medio terræ Psal 74, 12.

III. *Tanquam Oculista depradicandus.* Corporalis cæcitas diversas habet causas: Quandoque pellicula oculi obducuntur nonnunquam suffusione homo laborat. Aut etiam in nervis opticis falsus humor residet, qui spiritus visionis debilitat, ut parum vel nihil ille cernere queat.

Hoc vero multifariam fieri consuevit.

Nonnulli enim cæci nascuntur, quale exemplum legimus, Joh. 9, 1. Alii per accidens visu privantur, ut Tobias, cap. 2. v. 11.

Interdum contingit, ut oculi huic vel illi eruti sint, ut Samsoni, Jud. 16. v. 21. vel aliquis peculiari Dei fato caligine infestetur, uti Elimas magus, Act. 13, 11.

Imprimis vero senectus visum debilitat, vel plane aufert, sicut de Isaac memoratur, quod caligaverint oculi ejus, Gen. 27. v. 1.

Hic quidem Medici corporales aliquid adjuvamenti adferre possunt, si consilium eorum in tempore adhibetur. Quando vero pupilla læsa vel plane amissa est, nemo invenitur, qui illam restaurare valeat. At servator noster facillime idem præstare potest. Vocat enim ea, quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt, Rom. 4. v. 17. & potens est facere superabundanter, super omnia, quæ petimus, aut intelligimus, Eph. 3. v. 20.

Quod corporalem sanationem attinet, exemplum in præsentè Evangelio habemus, in cæco Bartimæo, cui verbo visum restituit, eoque satis probat, se Dominum esse dicentem & facientem, Ezech. 17. v. ult.

Spiritualiter vero adhuc hodie artem suam in nobis ostendit, quicæci sumus, & manu tentamus, 2. Petr. 1, 9. Ipse enim est Dominus Deus, sanator noster, Exod. 15. v. ult. Sicut igitur alias corporalis visus restituitur:

1. *Perspicillo*, quæ inventio Opticorum est, qua per vitrum, res ab oculis longè remotas, quasi præsentès cognoscere valemus: Sic etiam in spirituali hæc sanatione perspicillo suo utitur, quod est sacra Scriptura. Per hanc in cælum perspicere possumus, & Deum quoad essentiam & voluntatem cognoscere, Deut 6, 4. Matth. 3, 16. 17. In infernum penetrare, & *libos eius* diaboli observare, Eph. 6, 11. in mundo providere ne concupiscentia carnis & oculorum, & superbia vitæ nos seducant, 1. Joh. 2. v. 16. quin & in ipsa cordis penetralia, inspicere, & malitiam ejus scrutari, Gen. 6, 5. Imo hoc perspicillo utentes, revelata facie gloriam Domini, tanquam in speculo, recipimus, 2. Cor. 2. v. ult.

2. *Vescarorio.* Quia enim ejusmodi oculorum defectus saltem à pituita originem

trahit, ideo vesicatoria pone aures applicare solent, quibus cursus ejus inhibetur, & ab oculis aliorum derivatur. Sic cœlestis noster oculista multis oculos aperit, quando iis vesicatorium applicat, per crucem, & humores innata concupiscentiæ suppressit, quæ oculos intellectus ita hebetat, ut inflati sint, 1. Tim. 6. v. 4. & non cognoscant, quæ ad pacem eorum faciunt, Luc. 14, 42.

Hoc multum sæpe utilitatis affert. Vexatio enim dat intellectum, Esa. 28. v. 19. Tum *respicimus* & cogitamus, quid peccatis nostris meriti simus, dicentes cum Micha: Iram Domini portabo, Mich. 7. v. 9. *Suspiciamus* & deprehendimus crucem non fortuito, sed à Domino immitti. Psal. 68. v. 21. *Inspicimus* nationes hominum, Sir. 2. v. 11. Jac. 5. v. 11. *Despicimus* denique & perpendimus, quod peccatis nostris damnationis rei facti simus, si Deus juxta justitiam suam nobiscum agere vellet: sed misericordiæ ejus in nos exarserunt, Ose. 11, 8, 9. Hinc Paulus, 1. Cor. 11. v. 32.

3. *Instrumento Chirurgico*, quod est acus argentea, qua suffusio oculorum, manu Chirurgi, tollitur.

Hoc etiam spirituali suffusioni applicari potest. Inveniuntur homines qui ita in peccatis obdurati sunt, ut ea in consuetudinem quasi deduxerint, sicut Paulus de Ethnicis scribit, Eph. 4. 19. Et quemadmodum suffusio, ante triennium vel quadriennium non tolli potest: Sic & hi peccatum in conscientia sua non sentiunt: sed in foribus adest, Gen. 4, 7.

Hic proinde Deus ministros suos ordi-

navit, qui acu legis suffusionem remove-re jussi, ipsis peccata indicare tenentur, quæ alias videre nequeunt, Psal. 40. v. 14. Psal. 19. v. 89.

4. *Collyrio*. Sicut legimus de juniore Tobia, quod de felle piscis liniverit oculos Patris sui, & cæperit albugo ex oculis ejus, quasi membrana ovi egredi. Tob. 6. v. 9. c. 11. v. 13. Sic suadebat filius Dei Angelo Ecclesiæ Laodiceæ, collyrio inungere oculos suos, ut videret. Apoc. 3. v. 18. Hoc collyrium h. m. præparari potest:

R. Camphoram Contritionis.

Myrrham Mortificationis.

Adde: Species Dia Apostolorum.

Species Dia Martyrum,

Species Dia Sanctorum.

Affunde aquam Euphrasæ, cum guttis aliquot lacrymarum Christi: Misceantur hæc omnia in mortario conscientiæ, coquantur ad ignem tribulationis; Fiat unguentum, probatum est; Considerabis non modo mirabilia de lege Dei, Ps. 119. v. 18. Sed aliquando etiam in vita æterna videbis faciem Dei in justitia, Ps. 17, 15.

Hæc media illa sunt, quibus cœlestis oculista noster, adhuc hodie nobis oculos aperit, si iis uti recte velimus. Qui vero media hæcce spernunt, illi juvari non possunt. Ideo dicitur in Psalmo; Abibit ad progeniem patrum suorum, & usque in æternum non videbit lumen. Psal. 49, 20. Quod à nobis clementer avertat misericordissimus pater, per filium suum, Jesum Christum, Dominum & Servatorem nostrum,

Amcn.